

Agrarische kinderopvang

Van alle takken van multifunctionele landbouw is agrarische kinderopvang het meest geprofessionaliseerd. Dat moet ook.

De investeringen zijn hoog, de eisen streng.

Dit is niet iets wat je er even bij doet en ook niet iets wat je langzaam opbouwt.

Een stuk of twintig hummeltjes scharrelen over een afgeschut deel van het erf. Langs de geitenwei en de hokken met konijntjes. Ze zitten op een minitractor, trekken een bolderkar of duwen een wagentje. Steeds in de gaten gehouden door twee begeleidsters. Daarvoor hebben ze al ‘geholpen’ bij het voeren van de kalfjes, nadat ze het fruithapje binnen hadden. Tegen het middaguur gaan ze aan tafel. De allerkleinsten doen daarna een dutje, terwijl de oudere kinderen alweer buiten spelen. Later gaat de hele groep opnieuw naar de dieren. Als het echt te slecht weer is, blijven ze binnen knutselen, maar een beetje regen is geen belemmering om toch even naar de stal te lopen. Soms komt de grote held van de kinderen even langs: de boer zelf. Hij is de baas van de koeien. De man die de grote trekker bestuurt – altijd op veilige afstand. Als hij er is, wordt hij overvallen met vragen. Thuis gekomen vragen ze voor Sinterklaas geen autootjes, maar een echte trekker. Zo een als de boer heeft, eventueel wat aangepast aan hun eigen formaat. Het ziet er allemaal heel idyllisch uit. Of in wat zakelijkere termen: wat zijn de unique selling points van agrarische

In 2011 waren er ongeveer 209 bedrijven met agrarische kinderopvang. Hun gezamenlijke omzet bedroeg 20 miljoen euro. Sommige bedrijven combineren kinderopvang met buitenschoolse opvang. Anderen ontwikkelen zich tot medisch kinderdagverblijf of specialiseren zich in de begeleiding van problematische kinderen. In 2011 was de helft van de bedrijven aangesloten bij de Vereniging Agrarische Kinderopvang.

kinderopvang? Kleinschaligheid, veel buiten zijn, contact met de dieren. De kinderen krijgen gevoel voor de seizoenen. En in de behoefte aan een mannelijk rolmodel voldoet de boer meer dan voldoende.

Initiatief van vrouw van de boer

In veel gevallen komt het initiatief voor kinderopvang op de boerderij van de vrouw van de boer. Zij is vaak geen 'boerin', maar heeft een baan buitenshuis en zoekt naar mogelijkheden om zelf iets te ondernemen in het verlengde van haar eigen interesses. In de vorige zin staat niet voor niets het woord 'ondernemen'. Wie behoefte heeft aan 'iets met kinderen doen', kan beter ergens anders gaan werken. Bijvoorbeeld bij een agrarische kinderopvang in de buurt.

Forse investeringen

De consequenties van de beslissing om kinderen op te gaan vangen, zijn zeer groot. Het betekent kiezen voor forse investeringen, in het bedrijf en in jezelf. Gemiddeld steken ondernemers zes ton in de nieuwe activiteit bij 24 kindplaatsen, een gangbare omvang. Dat getal staat overigens voor

80 'echte' kinderen. Het investeringsbedrag gaat naar het gebouw, de inventaris en de inrichting van de buitenruimte. Vervolgens moeten de aanloopverliezen gefinancierd worden. Vanaf dag één heb je personeel in dienst, maar nog geen 100% bezetting. In een kinderrijk gebied, met weinig concurrentie, zal dat na een half jaar gelukt zijn. Maar bij meer concurrentie moet de nieuwe agrarische kinderopvang zich eerst bewijzen, en daarvoor heb je kinderen nodig. Het kan tot twee jaar duren voordat de situatie bereikt is, dat er geld verdiend wordt. Dat is het geval boven de 85% bezettingsgraad. Het rekensommetje ziet er dan als volgt uit: 24 kindplaatsen x 85% bezetting x 10,5 uur/dag x € 6,40/uur x 50 weken x 5 dagen/week = krap € 350.000 omzet.

Dan de investeringen in eigen ontwikkeling: cursussen en trainingen, zoals pedagogische scholing, personeelsmanagement, ondernemersvaardigheden, timemanagement. Veel investeren in het bedrijf en jezelf ontwikkelen zijn nog zaken die gewoon zijn voor een modern agrarisch bedrijf. Maar de nieuwe tak brengt op één vlak een duidelijke omslag. Opeens heb je personeel in dienst. Niet één medewerker, maar tien tot vijftien. En als je kinderopvang

Opeens heb je personeel in dienst. Niet één, maar tien tot vijftien man

combineert met bijvoorbeeld buitenschoolse opvang, nog meer. Het grootste bedrijf heeft zelfs 40 personeelsleden. Dat moet de ondernemster liggen.

Hoog kwaliteitsniveau

Cursussen en begeleiding door vak- en standsorganisaties zorgen voor een hoog kwaliteitsniveau. Het is kwaliteit met een stempel als de ondernemer bij de vakorganisatie is aangesloten: certificering op grond van duidelijke protocollen waar iedereen zich aan moet houden en die ook gecontroleerd worden. Dat is de algemene basis die voor alle kinderdagverblijven geldt, aangevuld met specifieke eisen voor de omgang met dieren, veiligheid op het erf en in de stal, en gescheiden inrichting van agrarische en kinderactiviteiten.

En daarbovenop komen de unieke kanten van het verblijf op de boerderij, zoals eerder genoemd. Nogal wat ouders kiezen bewust voor agrarische kinderopvang, boven die in dorp of stad. Maar het is heel lastig voor de boeren om voor die extra kwaliteit ook extra financiële waardering te krijgen. Een klein beetje boven de algemene marktprijs lukt nog wel, maar een prijs die echt bij het kwaliteitsniveau past, is erg lastig. Belangrijkste reden is Hollandse zuinigheid. Hoe je het ook wendt of keert, iedereen in dit land is opgevoed met het idee dat kwaliteit vanzelfsprekend is en dat je daar niet veel extra voor moet betalen.

De concurrentie neemt nog toe doordat reguliere instellingen een graantje proberen mee te pikken van het goede imago. Ze kopen een pand in het buitengebied en verbouwen

Anton IJsseldijk, voorzitter
coöperatie Verenigde
Agrarische Kinderopvang
Zonnig toekomstperspectief

'Het toekomstperspectief van agrarische kinderopvang is goed. Kinderopvang is maatschappelijk gezien een basisvoorziening geworden; over de noodzaak daarvan is geen discussie meer. Wel belanden we in een andere tijd. Tot voor kort was de vraag altijd groter dan het aanbod; nu zien we meer evenwicht. Dat betekent dat de

markt veel meer zijn werk gaat doen. De betere ondernemers zullen overblijven. De toenemende concurrentie geeft immers druk om de kwaliteit te verhogen en de kosten te verlagen. Omdat personeel de grootste kostenpost is, zul je snel geneigd zijn daarnaar te kijken. Maar het is de kunst om dat niet ten koste van de kwaliteit te laten gaan.

De Verenigde Agrarische Kinderopvang (VAK) begeleidt ondernemers vanaf de start, bij het keuzep proces, bij de training in pedagogische en ondernemersvaardigheid, bij de vergunningaanvraag en de bouw. En ook later als de bedrijfstak eenmaal loopt. Dit alles in nauwe samenwerking met de specialisten bij de landbouworganisaties. De Taskforce Multifunctionele Landbouw en de VAK hebben in het begin missionarisch werk moeten doen voor opvang op de boerderij. Nu hebben we de wind in de zeilen. Gemeenten kloppen bij ons aan voor advies en de stemming is positief: agrarische kinderopvang is leuk en gezond voor de kinderen.'

De sector is de kinderschoenen ontgroeid

het. Vervolgens bestaat het 'boerderij'-gedeelte uit twee geiten, een hok konijnen en wat kippen. De coöperatie Verenigde Agrarische Kinderopvang raadt de leden aan, uit te gaan van de eigen kracht als reactie op zulke ontwikkelingen: de kleinschaligheid en het echte agrarische bedrijf hebben een duidelijke meerwaarde.

Creatief omgaan met tijd

Als het allemaal lukt, staan er twee volwaardige poten onder het bedrijf: de agrarische tak en de kinderopvang. In de meeste gevallen komt daar dan ook nog een gezin met eigen kinderen bij. Dat vergt op alle vlakken efficiëntie en creatief omgaan met kostbare tijd. Een flink deel van deze bedrijven is melkveehouderij en je ziet relatief vaak melkrobots, voerrobots, automatische mestschuiven om de stal schoon te houden en dergelijke. Dus allerlei technieken om het werk met de dieren te beperken.

Opvallend is dat het hierbij om volwaardige melkveebedrijven gaat, en dus niet de kleinste. Ze maken de keuze voor een forse tak erbij, naast de genoemde redenen, omdat ze de huidige grootte wel genoeg vinden. Vervolgens staan de

investeringen in de agrarische tak niet stil. Integendeel, als de opvang economisch goed loopt, geeft dat meer lucht om de agrarische kant verder te ontwikkelen.

De sector is de kinderschoenen ontgroeid. De tijd dat gemeenteambtenaren boudweg beweerden 'in ons dorp is geen behoefte aan kinderopvang' is definitief voorbij. Als er toch zulke tegenwerpingen komen, doen excursies wonderen. Zodra de wethouder doorkrijgt dat er veel arbeidsplaatsen mee gemoeid zijn, wordt de stemming vaak veel positiever.

